

ОСОБЛИВОСТІ РІВНОВАГОВОГО АНАЛІЗУ В БАГАТОНОМЕНКЛАТУРНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Ларка М.І., Сударкіна С.П., Феррара А.М.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Рівноваговий аналіз в умовах, коли підприємство виробляє і реалізує лише один вид продукції, тобто, в умовах монономенклатурного виробництва, зазвичай не потребує значних затрат часу і не викликає ніяких особливих складностей. Однак в практичній діяльності підприємств такі випадки трапляються вже й не так часто. Більш звичною є ситуація, коли підприємство виробляє і реалізує декілька різних видів продукції. В цьому випадку проведення аналізу беззбитковості потребує додаткових вихідних даних, розрахунків і припущень. Окрім величини сумарних постійних витрат підприємства, оптових цін підприємства кожного виду продукції, тобто, цін реалізації (без НДС) і питомих змінних витрат для кожного виду продукції для визначення точки беззбитковості по підприємству в цілому необхідно знати ще і так звану структуру продажів, тобто, питому вагу виручки від реалізації кожного виробу в загальній сумі виручки від реалізації всіх виробів. Послідовність розрахунків в цьому випадку має наступний вигляд. Спочатку розраховується обсяг виробництва, що забезпечує беззбитковість по підприємству в цілому в умовних одиницях продукції, шляхом ділення величини сумарних постійних витрат підприємства на середньозважену величину питомого маржинального прибутку. Середньозважену величину питомого маржинального прибутку розраховуємо як суму добутоків питомих маржинальних прибутків по кожному з видів продукції на їх планову (бажану чи очікувану) питому вагу виручки від реалізації в загальній сумі виручки від реалізації (без НДС) всіх виробів впродовж планового періоду чи періоду, що розглядається в долях одиниці.

Перемноживши обсяг виробництва, що забезпечує досягнення точки беззбитковості по підприємству в цілому в умовних одиницях продукції на відповідну величину питомої ваги виручки від реалізації кожного виробу в загальній сумі виручки від реалізації всіх виробів (без НДС) отримаємо ту кількість одиниць кожного виду продукції, яку підприємству необхідно виробити і реалізувати для забезпечення беззбитковості підприємства в цілому при даній структурі виробництва і продажів. Отримані результати округляються до найближчого цілого числа за звичайними правилами округлення.

При цьому треба мати на увазі, що отримані в такий спосіб величини є дійсними тільки для даної структури виробництва і продажів. Тобто, при проведенні такого аналізу робиться припущення, що впродовж планового періоду або періоду, що розглядається, структура виробництва і продажів буде залишатися незмінною. Будь-які зміни в цій структурі призведуть до відповідних здвигів положення точки беззбитковості.